

Dzieło Biblijne im. Jana Pawła II

Materiały na Czwartą Niedzielę Słowa Bożego (22 stycznia 2023)

Dzieło Biblijne im. Jana Pawła II przygotowało – jak w poprzednich latach – materiały biblijno-liturgiczne, które winny pomóc duszpasterzom i wiernym świeckim w owocnym przeżywaniu IV Niedzieli Słowa Bożego w roku liturgicznym „A” (22.01.2023).

Zapewne każda wspólnota diecezjalna będzie ją świętowała według wskazań zawartych w Liście apostolskim *Aperuit illis*, ogłoszonym 30 września 2019 r.. Papież Franciszek zachęca w nim, by w niedzielę Słowa Bożego dokonywać uroczystej intronizacji Pisma Świętego, uwydatnić głoszenie słowa oraz przystosować homilię tak, aby podkreślić cześć, jaką się oddaje Słowu Pana. Proponuje, aby w tę niedzielę udzielać urzędu lektoratu lub też powierzać podobną mu posługę, aby przywołać ważność głoszenia Słowa Bożego w liturgii i ukazać ważność codziennej lektury oraz modlitwy Pismem Świętym.

W tym samym dokumencie Ojciec Święty Franciszek podkreśla, że Chrystus jest pierwszym egzegetą Pisma Świętego i wskazuje na ścisłe powiązanie Biblii z wiarą, Eucharystią i sakramentami: **„Dzień poświęcony Biblii nie powinien być «raz w roku», ale w każdym dniu roku, ponieważ musimy pilnie stać się bliscy Pismu Świętemu oraz Zmartwychwstałemu, który nigdy nie przestaje dzielić się Słowem i Chlebem we wspólnocie wierzących”**.

Temu, aby każdy dzień wierzących był przeniknięty słowem Bożym służy inicjatywa Tygodnia Biblijnego i Narodowego Czytania Pisma Świętego, które Kościół w Polsce przeżywa w odpowiedzi na apel nadzwyczajnego synodu biskupów z roku 2008, który obradował nt. „Słowo Boże w życiu i misji Kościoła”. Tak Niedziela Słowa Bożego jak i Tydzień Biblijny mają na celu sukcesywne przygotowywanie wiernych do karmienia się słowem Bożym poprzez codzienną lekturę wybranej księgi Pisma św., do codziennej modlitwy (rachunku sumienia) i do eklezjotwórczego rozważania tematu każdego roku duszpasterskiego.

Z myślą o regularnym wspieraniu duszpasterzy i wiernych w samodzielnym rozważaniu i medytacji Słowa Bożego Dzieło Biblijne przygotowało odpowiednią aplikację. Od 28 grudnia 2021 jest ona do pobrania *gratis* w sklepie Player w każdym smartfonie czy iphonie. Wystarczy wpisać jej nazwę: **Dzieło Biblijne**, a następnie pobrać i zainstalować w swoim urządzeniu mobilnym. Aplikacja „Dzieło Biblijne” to narzędzie pomocne w medytacji nad czytaniem liturgicznymi każdej niedzieli i popularyzujące badania biblijno-teologiczne.

Aplikacja zawiera Biblię Tysiąclecia (wyd. piąte z przypisami) oraz obszerny komentarz do wszystkich czytań niedzielnych, łącznie z psalmem responsoryjnym (kontekst perykopy, komentarz biblijny, teksty paralelne, interpretacja Ojców Kościoła, interpretacja tekstu w nauczaniu Kościoła z odesłaniem do opracowań biblijnych). Można w niej znaleźć również pomoce homiletyczne, czyli przykłady egzystencjalne – aktualizację, zdjęcia, ciekawostki, analizę wybranych słów, a także przykładową homilię biblijną, *lectio divina* do niedzielnej Ewangelii oraz inspiracje, ukazujące istotne tematy w czytaniach niedzielnych, które mogą być punktem wyjścia w medytacji tekstu. Aplikacja zawiera ponadto biblijny komentarz do ksiąg Pisma świętego przygotowywany systematycznie w ramach Narodowego Czytania Pisma Świętego. Jest on powiększany o księgi czytane w kolejnych latach. Materiał może być pomocą w medytacji indywidualnej i grupowej Słowa Bożego. W aplikacji znajdziemy też Nowy Słownik Teologii Biblijnej z podstawowymi pojęciami biblijnymi oraz Bibliomapę prezentującą zdjęcia z miejsc biblijnych opatrzone krótkim komentarzem. Całości dopełnia umieszczane co tydzień zdjęcie tygodnia z krótką medytacją.

Aplikacja powstała z inicjatywy zarządu Dzieła Biblijnego przy współpracy Sekcji Nauk Biblijnych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, moderatorów diecezjalnych Dzieła Biblijnego im. Jana Pawła II. Autorami tekstów są polscy bibliści oraz wybrani alumni seminariów duchownych.

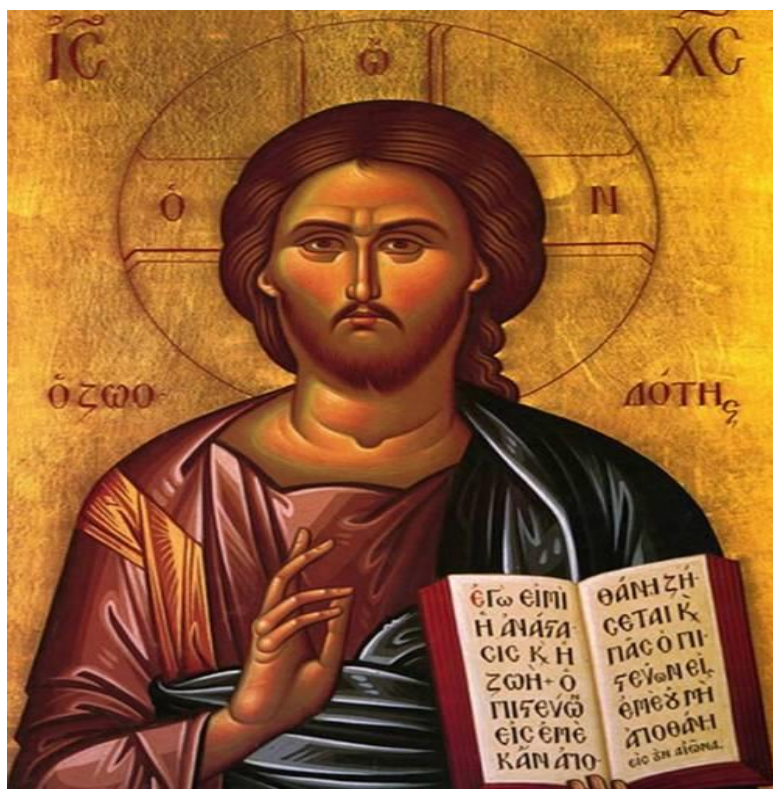
Na IV Niedzielę Słowa Bożego w roku 2023 (Rok A) przygotowane zostały w pierwszym rzędzie materiały pomocnicze do Liturgii Sowa. Ale równocześnie – dzięki uprzejmości wydawnictwa Stacja 7 – ofiarowane zostały duszpasterzom i katechetom **komentarze historyczne, literackie, egzegetyczne, teologiczne i eklezjalne** do każdego czytania mszalnego. Mogą one być wykorzystane do osobistej medytacji, kazania, czy do przeprowadzenia kręgów biblijnych bądź *lectio divina* we wspólnocie parafialnej, w klasach szkolnych lub innych wspólnotach. Mogą być przez katechetów i duszpasterzy traktowane jako

idealne przygotowanie do Tygodnia Biblijnego (22-29.04.2023), podczas którego będziemy odkrywać biblijną prawdę o Kościele Syna Bożego, objawioną przez Chrystusa w Ewangeliach i wyjaśnianą w kontekście pierwszych doświadczeń przez Apostołów. W ten sposób pogłębiać się będzie nasza wiara w Kościół Jezusa Chrystusa – Syna Bożego.

ks. prof. dr hab. Henryk Witczyk
przewodniczący Dzieła Biblijnego im. Jana Pawła II
profesor Katolickiego Uniwersytetu Biblijnego Jana Pawła II

Materiały liturgiczne na Czwartą Niedzielę Słowa Bożego

(III Niedziela Zwykła – rok „A” – 22.01.2023)

I. Część pierwsza – liturgiczna

1. Wprowadzenie do Mszy świętej w Niedzielę Słowa Bożego

W bezpośredniej bliskości Bożego Narodzenia przeżywamy Niedzielę Słowa Bożego. Śpiewając kolędy i adorując Syna Bożego w grocie betlejemskiej rozważaliśmy misterium odwiecznego „Słowa, które stało się ciałem, i zamieszkało między nami” (J 1,14). W trzecią niedzielę roku liturgicznego jesteśmy wezwani przez papieża Franciszka do wspólnego uwielbienia Ojca Niebieskiego za Słowo Boże, które od Niego pochodzi i jest obecne w Piśmie świętym Starego i Nowego Testamentu. Każdej niedzieli – a nawet każdego dnia – możemy podczas liturgii Eucharystii usłyszeć: co Bóg do nas mówi, co nam objawia, czego wymaga, dokąd prowadzi.

Dziękujemy Ojcu niebieskiemu za ten niezwykły dar Słowa Bożego! Dziękujemy za Pismo święte, które otrzymaliśmy z rąk Kościoła!

Niech każdy z nas zrobi teraz szczerzy rachunek sumienia: czy rzeczywiście Pismo święte jest w moim domu, w moim pokoju, w miejscu pracy? Gdzie jest jego miejsce? Ile razy w ciągu dnia czy tygodnia otwieram je, aby szukać w nim Bożej prawdy o moim życiu, rady w trudnościach, światła w mroku, pociechy Ducha Świętego, czy wręcz uświęcającej Łaski Bożej, pokoju i błogosławieństwa Trójcy Świętej? W jakim stopniu biorę na serio Słowo Boże, które z Pisma świętego do mnie się zwraca?

2. Liturgia Słowa

Proroctwo Izajasza, które usłyszymy w pierwszym czytaniu, dotyczy najtragiczniejszego odcinka historii północnego Izraela. Około 732 r. przed Chrystusem ziemie te zostały najechane przez władcę Asyrii Tiglat-Pilesera III. Część Izraelitów została deportowana w głąb imperium. Terytorium wokół Jeziora Galilejskiego przyłączono do Asyrii, dzieląc je na trzy prowincje: Duru („droga morska”), Gilead („Zajordanie”) oraz Megiddo („Galilea pogan”). O tych właśnie ziemiach mówi dziś prorok, zapowiadając ich wyzwolenie. Co więcej, nad pogańską Galileę Bóg obiecuje zapalić tajemnicze światło. Rodzi się jednak ważne pytanie: kiedy i jak Bóg tego dokona?

PIERWSZE CZYTANIE (Iz 8, 23b –9, 3)

W dawniejszych czasach upokorzył Pan krainę Zabulona i krainę Neftalego, za to w przyszłości chwałą okryje drogę do morza, wiodącą przez Jordan, krainę pogańską. Naród kroczący w ciemnościach ujrział światłość wielką; nad mieszkańcami kraju mroków światło zabłysło. Pomnożyłeś radość, zwiększyłeś wesele. Rozradowali się przed Tobą, jak się radują w żniwa, jak się weselą przy podziale łupu. Bo złamałeś jego ciężkie jarzmo i drążek na jego ramieniu, pręt jego ciemiecy, jak w dniu porażki Madianitów.

Oto słowo Boże –

Bogu niech będą dzięki!

PSALM RESPNSORYJNY (Ps. 27,1.4.13-14)

Refren: **Pan moim światłem i zbawieniem moim**

Pan światłem i zbawieniem moim,

kogóż mam się lękać?

Pan obroną mojego życia,

przed kim miałbym czuć trwogę?

O jedno proszę Pana, tego poszukuję,

bym w domu Pańskim przebywał po wszystkie dni mego życia,

abym zażywał łaskowości Pana,

stale się radował Jego świątynią.

Wierzę, iż będę oglądał dobra Pana

w ziemi żyjących.

Oczekuj Pana, bądź mężny,

Nabierz odwagi i oczekuj Pana!

DRUGIE CZYTANIE (1 Kor 1, 10-13.17)

Św. Paweł opisuje środowisko wierzących w Koryncie, w którym jest głoszone, rośnie i owocuje Słowo Pana. Wspólnota zwykłych ludzi, która przyjęła Ewangelię i chrzest, staje się dzięki tym darom Bożym żywym Ciałem Chrystusa – Kościołem. Ale pojawiły się w nim podziały i spory wynikające z różnic majątkowych i społecznych, a nade wszystko z tego, że wierni dzielą głosicieli Ewangelii na lepszych i gorszych, bliskich i dalekich. Święty Paweł rozprawia się z tym jakże aktualnym i dziś w naszym Kościele problemem. Wszystkich wierzących i każdego głoszącego Ewangelię podporządkowuje tylko Jednemu? Poznajmy, kto nim jest?

Czytanie z Pierwszego listu świętego Pawła Apostoła do Koryntian

Upominam was, bracia, w imię Pana naszego, Jezusa Chrystusa, abyście żyli w zgodzie i by nie było wśród was rozłamów; abyście byli jednego ducha i jednej myśli.

Doniesiono mi bowiem o was, bracia moi, przez ludzi Chloe, że zdarzają się między wami spory. Myślę o tym, co każdy z was mówi: «Ja jestem od Pawła, a ja od Apollosa; ja jestem Kefasa, a ja Chrystusa».

Czyż Chrystus jest podzielony?

Czyż Paweł został za was ukrzyżowany? Czyż w imię Pawła zostaliście ochrzczeni?

Nie posłał mnie Chrystus, abym chrzczył, lecz abym głosił Ewangelię, i to nie w mądrości słowa, by nie zniweczyć Chrystusowego krzyża.

Oto słowo Boże –

Bogu niech będą dzięki!

EWANGELIA (Mt 4,12-23)

Usłyszymy za chwilę bardzo wymowny fragment Ewangelii wg św. Mateusza. Ewangelista rozpoczyna nim swoją prezentację publicznej działalności Syna Bożego, objawionego wcześniej podczas chrztu w Jordanie. Oto Jezus opuścił Nazaret, przyszedł i osiadł w Kafarnaum nad jeziorem, na pograniczu ziem Zabulona i Neftalego. na ziemiach Zabulona i Neftalego. Prorok Izajasz mówił o tym regionie, że panują tam „ciemności” religijne i moralne, że to „cienista kraina śmierci”. Nasuwa się ważne pytanie: dlaczego właśnie tam udał się objawiony ludowi i Janowi Chrzcicielowi w wodach Jordanu Syn Boży? Po co tam poszedł? Kogo właśnie stamtąd powoła? Do jakiej misji?

Ewangelia według świętego Mateusza

Gdy Jezus posłyszał, że Jan został uwięziony, usunął się do Galilei. Opuścił jednak Nazaret, przyszedł i osiadł w Kafarnaum nad jeziorem, na pograniczu ziem Zabulona i Neftalego.

Tak miało się spełnić słowo proroka Izajasza:

Ziemia Zabulona i ziemia Neftalego, na drodze ku morzu,
Zajordanie,
Galilea pogan!

Lud, który siedział w ciemności, ujrzał światło wielkie,
i mieszkańcom cienistej krainy śmierci weszło światło.

Odtąd począł Jezus nauczać i mówić: «Nawracajcie się, albowiem bliskie jest królestwo niebieskie».

Przechodząc obok Jeziora Galilejskiego, Jezus ujrzał dwóch braci: Szymona, zwanego Piotrem, i brata jego, Andrzeja, jak zarzucali sieć w jezioro; byli bowiem rybakami.

I rzekł do nich: «Pójdźcie za Mną, a uczynię was rybakami ludzi».

Oni natychmiast, zostawiwszy sieci, poszli za Nim.

A idąc stamtąd dalej, ujrzał innych dwóch braci: Jakuba, syna Zebedeusza, i brata jego, Jana, jak z ojcem swym Zebedeuszem naprawiali w łodzi swe sieci.

Ich też powołał.

A oni natychmiast zostawili łódź i ojca i poszli za Nim.

I obchodził Jezus całą Galileę, ucząc w tamtejszych synagogach, głosząc Ewangelię o królestwie i lecząc wszelkie choroby i wszelkie słabości wśród ludu.

Oto słowo Pańskie –

Chwała Tobie, Chryste!

3. Homilia

Słowo Boże – co sprawia w życiu człowieka wierzącego?

Wstęp do każdej z trzech propozycji homilii

„Pan światłem i zbawieniem moim, kogóż mam się lękać?”

Z ustanowienia papieża Franciszka przeżywamy już po raz czwarty Niedzielę Słowa Bożego. W tej dzisiejszej Eucharystii mamy dziękować Ojcu Niebieskiemu za Jego słowa, które do nas kieruje! Możemy ich słuchać zwłaszcza podczas niedzielnej czy codziennej liturgii Słowa. Ale możemy także wsłuchiwać się w to, co Bóg chce nam powiedzieć w ciągu dnia bądź tygodnia,

biorąc samodzielnie do ręki rodzinny czy osobisty egzemplarz Pisma świętego. Słuchając lub czytając z wiarą przyjmujemy słowo Boże, które wchodzi do naszego serca i do naszej duszy rozumnej. Inaczej mówiąc, słowo, które od Boga wychodzi, dociera do nas i wkracza w nasze życie: osobiste, rodzinne, parafialne i kościelne. Nasuwa się pytanie: po co? Jaką ma ono misję do wykonania w naszym życiu? Co sprawia?

Temat pierwszej propozycji homilii:

Słowo wnosi światło nadziei – na zwycięstwo

Orędzie

Prorok Izajasz, jak słyszeliśmy, obwieszczał mieszkańcom galilejskich mroków i krainy śmierci, że oto „wzjedzie dla nich światło!”. Ten prorok zwany ewangelistą Starego Testamentu wołał, że po upokorzeniach będących karą za grzechy Bóg okryje swój lud swoją zwycięską Chwałą, a naród, który kroczył w ciemnościach przegranej i w mrokach zniewolenia ujrzy światłość wielką: „Naród kroczący w ciemnościach ujrzal światłość wielką; nad mieszkańcami kraju mroków światło zabłyśło”. Razem ze światłem Chwały Bożej, zwycięskiej Mocy Boga, nastanie radość z wyzwolenia i ze zwycięstwa:

„Pomnożyłeś radość, zwiększyłeś wesele.

Rozradowali się przed Tobą, jak się radują w żniwa,

jak się weselą przy podziale łupu.

Bo złamałeś jego ciężkie jarzmo

i drażek na jego ramieniu, pręt jego ciemńcy”.

Prorok używa w swym orędziu czasu przeszłego, ale ma na myśli przyszłość! Jest jej niewzruszenie pewien! Jakby zwycięstwo Boga nad wrogami ludu, które obwieszcza, było już dokonane! Słowo, które wychodzi od Boga i dzięki prorokowi wkracza w życie ludu uciemiężonego i zniewolonego przez pogan, budzi nadzieję! Wlewa w serca radość! Daje pewność zwycięstwa, nawet jeżeli jest ono jeszcze odległe w czasie. To światło Boże i ta Chwała Boża w istocie przyjdzie do tego ludu w osobie Jezusa z Nazaretu, Mesjasza-Króla, zwycięzcy śmierci i szatana, sprawiedliwego Sędziego! On wyzwoli swój lud od śmierci i ocali przed niewolą Złego!

Każdy, kto przyjmuje Jego Ewangelię, otrzymuje moc do odnoszenia zwycięstwa. Ona bowiem od Boga pochodzi i rodzi w człowieku wiarę, a wiara zwycięża:

„Wszystko bowiem, co z Boga zrodzone, zwycięża świat;

tym właśnie zwycięstwem, które zwyciężyło świat,

jest nasza wiara.

Któż bowiem zwycięża świat,

jeśli nie ten, kto wierzy,

że Jezus jest Synem Bożym?” (1 J 5,4-5).

Wiara mająca swe źródło w słowie Bożym, w Ewangelii, rozjaśnia ciemności ateizmu, umacnia słabych i daje światło – otwiera oczy na Boży wymiar świata i na samego Boga. Dlatego psalmista modli się słowami: „Oczekuj Pana, bądź mężny, nabierz odwagi i oczekuj Pana!”. Rozpala w nas nadzieję na zwycięstwo Bożej mocy i miłości – w życiu każdego z nas, a także w godzinie śmierci! Wzywa, byśmy powierzyli siebie samym i nasze zmagania o dobro w naszym życiu i w życiu Kościoła temu słowu!

Aktualizacja

Rozpoczynając w Niedzielę Słowa Bożego uroczystą Eucharystię w procesji do ołtarza niesiemy ewangeliarz. Obok kroczą ministranci – akolici niosący zapalone świece. To starożytny ryt podkreślający, że w Ewangelii wkracza w nasze życie Boża światłość, Boża Chwała. Ona nie tylko rozprasza ciemności naszych ludzkich błędów i diabelskich kłamstw, ale daje nam moc do odrzucania ich, do zwalczania błędnych ideologii, przewycięzania fałszywych iluzji łatwego zbawienia.

Zobaczmy dzisiaj w Niedzielę Słowa Bożego, czy i w jaki sposób wnoszę światło Ewangelii, światło Prawdy Bożej w moje myślenie? Na ile potrafię je wnieść w środowisko, tworzone nawet przez ochrzczonych, a w którym niemal dominuje światowe myślenie, anty-chrześcijańskie, antykościelne, wręcz sprzeczne z Bożym Objawieniem na temat człowieka jako mężczyzny i kobiety, sakramentu małżeństwa, nieśmiertelnej duszy ludzkiej, sumienia, życia po śmierci i zbawienia.

Przyjmiemy Ciało Pańskie – Ciało zmartwychwstałego Chrystusa! To On powiedział: „Ja jestem Światłością świata. Kto idzie za Mną, nie będzie chodził w ciemności, lecz będzie miał światło życia” (J 8,12). Niech On swoją boską i pełną światła obecnością pod postacią Ewangelii i Eucharystii rozjaśnia mroki i

ciemności naszych zmagania, niech będzie dla nas źródłem dobrych natchnień i siły do walki z naszymi słabościami i grzechami, ale także z szyderstwami bezkarnych pyszałków, z obelgami wojujących ateistów, z przemocą bezbożnych. Niech nie ustaje nasza wiara w moc Jego boskiej i zwycięskiej Światłości! Jak wspomina wybitna aktorka Jadwiga Barańska, niezapomniana Barbara Niehcic z *Nocy i dni*, jej matka po powrocie z obozu śmierci w Niemczech, tuląc ją do serca powiedziała jej: „Zapamiętaj, dziecko, na całe życie, że wiara czyni cuda. Wierzyłam niezachwianie, że Bóg pozwoli mi wrócić do ciebie” (zob. Niedziela, nr 52 z 25.12.2022).

Taka wiara w Boga, takie zaufanie Jego Słowu jest nam koniecznie potrzebne także dziś, abyśmy odważnie i zwycięsko przeszli przez ten świat. W wielu wymiarach życia duchowego staje się on dla wielu chrześcijan swego rodzaju obozem śmierci czy sowiecko-ubeckim łagrem. Doświadczają w nim tego, co przeżywali więźniowie obozów i łagrów: bezradności, nagiej przemocy, pustki, bezsensu, beznadziei, pychy, buty, rozpacz, a ostatecznie śmierci w opuszczeniu i pogardzie. Wiermy Słowu, które od Boga pochodzi i mocą Boga wyzwala z każdego obozu ciemności, a ostatecznie zwycięża! To dzięki temu Słowu, które dochodzi do uciśnionego psalmisty i niesie światło – symbol mocy Bożej, potrafi on mężnie trwać, a nawet głośno wołać: „**Pan światłem i zbawieniem moim, kogóż mam się lękać?**” To jego wyznanie uczynimy w tę Niedzielę Słowa Bożego także naszym! Niech Słowo Boże będzie naszym światłem i zbawieniem! Amen!

Temat drugiej propozycji homilii:

Słowo Boże ukazuje drogę życia – drogę Miłości

Ozędzie

Ewangelista Mateusz przedstawia nam początek publicznej działalności Pana Jezusa. Nauczyciel z Nazaretu rozpoczyna od uroczystej proklamacji: „Nawracajcie się, albowiem bliskie jest Królestwo niebieskie!”. Woła do ludzi, aby odwrócili się od swoich grzechów wynikających z ludzkiego i ziemskiego sposobu myślenia, skażonego diabelskimi pokusami i cielesnymi żądzami, a skierowali ku Bogu, ku Jego woli. A wola ta jest wolą miłości, budowania wspólnoty miłości. Papież Benedykt XVI w encyklice *Deus caritas est* napisał: „uwierzyliśmy miłości Boga”. Chrześcijanin to człowiek, który dzięki Objawieniu zawartemu w Piśmie świętym dowiedział się o tym, że Bóg kocha każdego człowieka, którego stworzył! A otrzymując łaskę wiary uwierzył w tę

niezwykłą prawdę: Bóg mnie kocha! I stopniowo doświadcza tej miłującej Obecności Ojca Niebieskiego.

Bóg, który nas kocha, jest zawsze bardzo blisko, wzywa nas do miłości. Wysłuchaliśmy ewangelii, w której św. Mateusz opowiedział o powołaniu pierwszych uczniów: „Pójdźcie za Mną!” To najwspanialsze wezwanie i zaproszenie do życia w obliczu Pana, który „nas miłuje”! (por. Ap 1,5). A zarazem do życia w miłości do sióstr i braci!

Aktualizacja

Ustami Pana Jezusa Bóg wezwał ich do podążania drogą Miłości. W kierowanym do nas regularnie Słowie Bóg dodaje nam sił, inspiruje do maksymalnego zaangażowania na drodze otrzymanego powołania – na drodze miłości w rodzinie, w Kościele, w zakładzie pracy, w szkole i na uniwersytecie, a jako ochrzczony naród w wolnym i suwerennym państwie!

Słowo Boże nie tylko wzywa do miłowania Boga i bliźniego, ale wnosi w duszę wierzącego obecność Ducha Świętego – Ducha, który jest Miłością. On zapala nasze dusze, serca i całą inteligencję do miłowania Boga i bliźnich! Symbolem tego Słowa, które w pełni zawarte jest w Ewangelii, jest „dobre wino”. Na weselu w Kanie Galilejskiej Pan Jezus szczerze obdarza nich zaproszonych, sługi i swoich uczniów. Gdy zabrakło ich wina, symbolizującego ich ludzką miłość, On obficie ofiaruje swoje „dobre wino”. To ono – to Jego Słowo, Jego nauczanie, które się rozpoczyna, wnosi w ich życie obecność Ducha Świętego – Ducha, który jest Miłością. A On rodzi w ich sercach prawdziwe wesele i szczęście: szczęście z miłości do Jezusa – Syna Bożego, Oblubieńca naszych dusz! Radość z miłości, którą się otrzymuje i na którą możemy odpowiadać naszą miłością!

Kiedy znajduję czas, aby żarem tej Miłości ukrytej w Ewangelii napełniać moje serce, duszę i rozum? Ta boska Energia (Duch Święty!) jest konieczna, aby kroczyć drogą miłości Boga i bliźniego, drogą radości i wesela – drogą Miłości.

Niedziela Słowa Bożego uświadamia nam, że Pismo święte, a w sposób szczególny Ewangelie, są tabernakulum Ducha Świętego: „Słowa moje są Duchem i Życiem” (J 6,63). Jakim szacunkiem otaczamy to tabernakulum w naszym kościele, w naszym domu? Ile czasu poświęcamy na to, aby je otworzyć i uważnie posłuchać co Duch Chrystusa do mnie mówi – co chce mi koniecznie powiedzieć w tym dniu, w tym tygodniu – pośród takich a nie innych okoliczności mojego życia?

Przyjmując dzisiaj Chrystusa – Syna Bożego pod postacią Chleba, dziękujmy Mu w pierwszej kolejności za to „Dobre Wino”, którym jest Jego Ewangelia!

Uczyńmy postanowienie, aby zawsze uważnie jej słuchać podczas Liturgii Słowa, zapamiętywać jej treść po to, aby nad nią dalej rozmyślać w domu i w pracy, a co za tym idzie w kolejne dni tygodnia rozkoszować się obecnym w niej Duchem Miłości! Warto też w domu codziennie sięgać po to „Dobre Wino” ofiarowane przez naszego jedyne Nauczyciela na drodze zbawienia! Wtedy dopiero będziemy trwali i żyli w pełnej Komunii z Nim i – jak pierwsi uczniowie-apostołowie, których powołał – odważnie za Nim podążali drogami codzienności. A on poprowadzi nas i zaprowadzi – jak mówił w przypowieściach – na swoją i naszą ucztę weselną w Niebie! Amen!

Temat trzeciej propozycji homilii:

Słowo Boże buduje w Kościele państwo Boże – wspólnotę zbawionych

Wspólnota chrześcijan w Koryncie, którym Ewangelię głosił św. Paweł, stała się w pewnym momencie zbiorowiskiem indywidualności. Spierali się między sobą o to, kto jest ważniejszy. Apostoł na wieść o tych sporach doznał dużego bólu i smutku. Zamienili bowiem Kościół Chrystusa, Syna Bożego, w targowisko pełne samochwalców i pyszałków. Kieruje więc do nich surowe słowa apostołskiego napomnienia:

„Upominam was, bracia, w imię Pana naszego, Jezusa Chrystusa,
abyście żyli w zgodzie
i by nie było wśród was rozłamów;
abyście byli jednego ducha i jednej myśli”.

Zgoda, do której wzywa wierzących, bierze się z „jednego ducha i jednej myśli”. Mają one swe źródło w samej Ewangelii – w Słowie Pańskim. Ewangelia – żyjący w niej Chrystus – jest Jeden, Ten sam wczoraj i na wieki! Gdy tak rozumiana Ewangelia jest w sercu wierzącego, wówczas buduje on wspólnotę wokół Chrystusa – Pana! – nie wokół siebie czy wybranych przez siebie liderów. Ewangelia, słusznie nazywana w Kościele „Słowem Pańskim”, przynosi bowiem każdemu wierzącemu jednakowo brzmiące orędzie, które ostatecznie pochodzi od jedyne Boga. Ono buduje wspólnotę Ducha, która jest początkiem „wspólnoty świętych”, figurą Nieba. Święty Augustyn nazywał tę „wspólnotę świętych” państwem Bożym! Pisał w *De civitate Dei*, że życiem tej społeczności kieruje Bóg poprzez swoje Słowo. Ono kreuje w niej Boży pokój i doskonałą harmonię.

„Pokój państwa niebieskiego, które jest społecznością doskonale uporządkowaną i doskonale zgodną co do radowania się Bogiem, tudzież wzajemnego radowania się sobą w Bogu! Państwo niebieskie – skąd ono pochodzi? To Bóg je oświeca! Z wierności Boga czerpie swą pomyślność, z prawdy Bożej swe światło, z dobroci Bożej swoją radość”.

Te wielkie dary w istocie objawia nam już teraz Słowo Boże. Ono ich nam już teraz udziela!

Poprzez Słowo Pańskie przychodzi do wierzących także królestwo Boże – aktywna obecność Boga! Pismo święte objawia reguły Bożego królowania w życiu wierzących – w jaki sposób Bóg wkracza i działa w życiu człowieka, który do Niego woła o wybawienie czy zbawienie. Natchnione przez Ducha Świętego księgi – zwłaszcza Ewangelie Jezusa Chrystusa – podają warunki, które należy spełnić, aby doznać w swoim ziemskim życiu Bożej miłości, szcudrej dobroci, sprawiedliwości, miłosierdzia, błogosławieństwa i pokoju. Często o nie prosimy w naszych modlitwach, bo wiemy, jak bardzo to Boże królowanie jest nam koniecznie potrzebne w naszym osobistym, rodzinnym i kościelno-narodowym. Bez niego nie moglibyśmy go smakować już tu na ziemi, aby tym bardziej zdecydowanie pragnąć go i dążyć do niego, aby je w pełni osiągnąć w niebie.

Aktualizacja

Słowo Pańskie objawia jedną i najważniejszą dla wszystkich Prawdę – osobę Syna Bożego, obecnego dzisiaj pośród wierzących jako uwielbiony Pan. On do nas przemawia w Liturgii Słowa. Dlatego wyznajemy: „Tylko Tyś jest Panem, tylko Tyś najwyższy – Jezus Chryste, z Duchem Świętym, w chwale Boga Ojca”!

W jakim stopniu te podniosłe słowa opisują naszą niedzielną i codzienną relację do Niego?

Wszystkie czytania liturgii Słowa objawiają nam Go – każde ukazując inny wymiar Jego nieskończonej wielkości, Jego działania w naszym życiu indywidualnym i kościelnym.

W jakim stopniu mamy tę wielkość Pana i Boga przed oczami w ciągu dnia i tygodnia. Nasze oczy jakże mocno zapatrzone są godzinami w telewizor czy komputer.

A jeszcze ważniejsze jest to, czy i jak otwieramy się na Jego królewskie działanie w naszym świecie: tym rodzinnym, osobistym, zawodowym, narodowym? Kiedy je dostrzegamy? Czy modlimy się o nie?

W sprawowanej Eucharystii będziemy się modlić słowami: „przyjdź Królestwo Twoje!”. To prośba o to, aby objawione w Słowie Bożym reguły i warunki Jego panowania, czyli Jego aktywnej obecności w życiu wierzących, mogły się wypełniać także w naszych domach i w całym środowisku życia. Gdy będziemy tej Bożej obecności – miłosiernej, wspomagającej, oddającej sprawiedliwość, błogosławiącej dobrym planom – doznawali na co dzień, wtedy z radością będziemy spieszyć na niedzielną Eucharystię, aby za nią dziękować! A nasze życie będzie wspaniałą historią: współtworzoną przez Boga, który do nas mówi i nami rządzi, i przez nas. Więcej, z każdym dniem może stawać się fascynującą przygodą, jak życie świętych. Doroczne uwielbienie Słowa Bożego podczas Niedzieli jemu dedykowanej ma temu służyć. Niech Słowo Boże króluje w życiu każdego z nas i w życiu naszej wspólnoty – Kościoła. Wtedy nasz ziemski Kościół, który tworzymy wiarą, modlitwą, czynami miłości i nadziei, stawać się będzie zwycięskim państwem Bożym, jaśniejącym blaskiem niebieskiego Jeruzalem, wspólnoty zbawionych i świętych. A jak pisał św. Augustyn: „W państwie Bożym jest tylko jedno zwycięstwo, zwycięstwo prawdy: *ubi victoria, veritas*, zwycięstwo, które nikogo nie poniża, a szanuje wszystkich!”. Amen!

4. Modlitwa powszechna

Odpowiadając z wiarą na skierowane do nas Słowo pochodzące od Boga, zanośmy nasze modlitwy do Ojca w niebie.

- **„Chrystus posłał mnie, abym głosił Ewangelię”**. Módlmy się za cały Lud Boży, aby pod przewodem papieża, biskupów i kapłanów głosił Ewangelię, która niesie ludziom dobrej woli światło i moc Bożej obecności. Ciebie prosimy – wysłuchaj nas, Panie!
- **„Pomnożyłeś radość, zwiększyłeś wesele”**. Módlmy się za przygnębionych na duchu, aby otwierali się na Słowo Boże, a Duch Święty napełniał ich swoją uzdrawiającą mocą i radością. Ciebie prosimy – wysłuchaj nas, Panie!
- **„Upominam was, abyście żyli w zgodzie; abyście byli jednego ducha i jednej myśli”**. Módlmy się za wszystkich, którzy kierując się diabelską pychą i egoizmem są źródłem sporów, podziałów i nieporozumień w Kościele i w państwie, aby Słowo Boże przemieniło ich w uczniów Chrystusa. Ciebie prosimy – wysłuchaj nas, Panie!
- **„Pójdźcie za Mną, a uczynię was rybakami ludzi”**. Módlmy się za młodych, którzy słyszą głos Chrystusa – Syna Bożego, aby Mu zaufali i poszli za Nim głosić Ewangelię zbawienia Ciebie prosimy – wysłuchaj nas, Panie!

- „**Naród kroczący w ciemnościach ujrzał światłość wielką**”. Módlmy się za naszych braci i siostry, którzy odeszli z tego świata, aby w Niebie z radością oglądali zmartwychwstałego Pana – „Światłość świata”. Ciebie prosimy – wysłuchaj nas, Panie!

- „**Oni natychmiast, zostawiwszy sieci, poszli za Nim**”. Módlmy się za katechetów, kaznodziejów, misjonarzy, moderatorów Dzieła Biblijnego, teologów i biblistów, - i za nas uczestniczących w tej Eucharystii w Niedzielę Słowa Bożego – abyśmy wszyscy odważnie współpracowali z Chrystusem, który jest Prawdą i daje Życie wieczne. Ciebie prosimy – wysłuchaj nas, Panie!

- „**Ten dzień jest poświęcony Bogu waszemu, Panu**”. Módlmy się za nas uczestniczących w niedzielnej Eucharystii, abyśmy czerpali z niej moc do życia we komunii z Bogiem, naszym Stwórcą i Ojcem. Ciebie prosimy – wysłuchaj nas, Panie!

Panie, nasz Boże, Ty kierujesz do nas swoje słowo zapisane księgach Starego i Nowego Testamentu, przyjmij nasze pokorne modlitwy, które ono w nas zrodziło.

Przez Chrystusa Pana naszego. Amen.

Opracował:

ks. prof. dr hab. Henryk Witczyk
*profesor Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II,
przewodniczący Dzieła Biblijnego im. Jana Pawła II*

II. Część druga – rozważanie, medytacja i kontemplacja słowa Bożego

I Czytanie

Światło w mroku • Iz 8, 23b –9, 3

KSIĘGA: Izajasza • **AUTOR:** Proto-Izajasz • **CZAS POWSTANIA:** II poł. VIII w. przed Chr. • **KATEGORIA:** mowa prorocka

KSIĘGA IZAJASZA • Czytamy Księgę Proroka Izajasza. Jest to jedna z najdłuższych ksiąg Starego Testamentu, składa się z 66 rozdziałów. Dzieli się ją na trzy części, którym przypisuje się różnych autorów i odmienny czas powstania. Adresatami każdej z części są Izraelici w zmieniających się okolicznościach historii zbawienia. Pierwsza część (Iz 1 –39) dotyczy Izraela przed wygnaniem za czasów panowania bezbożnego króla Achaza (742 – 727/735 –715 r. przed Chr.) oraz jego syna, wiernego reformatora Ezechiasza (727/715 –698/687 r. przed Chr.). Jej autorem jest tzw. Pierwszy Izajasz (Proto-Izajasz), działający w latach 740 –701 r. przed Chrystusem. Podkreśla on świętość Boga działającego w historii. Część druga (Iz 40 –55) jest skierowana do Izraelitów na wygnaniu. Jej autorem jest tzw. Drugi Izajasz (Deutero-Izajasz), prawdopodobnie uczeń wielkiego Izajasza. Głosi on radykalny monoteizm oraz przedstawia zbawienie przychodzące przez cierpienia tajemniczego Sługi Jahwe. Trzecia część (Iz 56 –66) powstała już po powrocie z wygnania. Odpowiada za nią wciąż tzw. szkoła Izajasza. Autor, nazwany umownie Trzecim Izajaszem (Trito-Izajaszem), podkreśla świętość Boga i Jerozolimy oraz rysuje wizję czasów ostatecznych, w których zbawienie ma objąć wszystkie narody. W dzisiejszej liturgii czytamy fragment Pierwszego Izajasza, księgi która powstała jeszcze przed dramatem niewoli babilońskiej i obfituje w prorocstwa mesjańskie.

KSIĘGA EMMANUELA • Rozdział 8 Księgi Izajasza to tzw. Księga Emmanuela (Iz 6, 1–12, 6). Obejmuje ona wyrocznie z pierwszych lat misji prorockiej Izajasza. Charakteryzuje się tym, że zapowiada Mesjasza, Emmanuela, Księcia Pokoju, którego Bóg obiecuje swojemu ludowi w niespokojnych latach wojen z sąsiadami • W 8 rozdziale po zapowiedzi nieuchronnego najazdu asyryjskiego (8, 1 –8) oraz wezwaniu do interpretowania dramatycznej historii Izraela w świetle Bożego Słowa (8, 9 –15) prorok pieczętuje swoje świadectwo (8,16-19), i przechodzi do kolejnego prorocstwa o Zbawcy, Księciu Pokoju (Iz 8,23 – 9,6).

TRAGICZNA DATA • Proroctwo Izajasza, które usłyszymy w pierwszym czytaniu, dotyczy najtragiczniejszego odcinka historii północnego Izraela. Około 732 r. przed Chrystusem ziemie te zostały najebrane przez Tiglat-Pilesera III • Część mieszkańców została wówczas deportowana w głąb imperium. Część Izraela wokół Jeziora Galilejskiego przyłączono do Asyrii, zamieniając ją na trzy prowincje: Duru („droga morska”), Gilead („Zajordanie”) oraz Megiddo („Galilea pogan”). O tych właśnie ziemiach mówi dziś prorok, zapowiadając ich wyzwolenie.

BIBLIJNY INSIDER

Nad pogańską Galileą, która padła łupem Asyrii i leży pokonana po nieszczęsnej wojnie syro-efraimskiej Bóg obiecuje zapalić tajemnicze światło.

W dawniejszych czasach **upokorzył Pan krainę Zabulona i krainę Neftalego**, za to w przyszłości chwałą okryje drogę do morza, wiodącą przez Jordan, krainę pogańską.

• **Kraina Zabulona i Neftalego** • to północne i północno-wschodnie terytoria Palestyny, które odpadły od Izraela w wyniku wojny syro-efraimskiej. Po przesiedleniu Izraelitów osiedliły się na nich wówczas obce ludy i poganie, którzy wymieszawszy się z pokoleniami północnymi stworzyły „Galieleę narodów” lub „pogan” (1 Mch 5,15; Mk 14,70; J 1,46). Przebiegająca tam „droga morska” to szlak obok Jeziora Galilejskiego (Hieronim, Raszi), od Karmelu wzdłuż Równiny Szaronu, lub od Damaszku do Morza Śródziemnego (Akko). Tak jak w przeszłości terytoria te zostały poniżone i spustoszone przez najazd Asyrii, tak w przyszłości Pan okryje je chwałą.

• **Naród kroczący w ciemnościach ujrzał światłość wielką.** • Światło to w Biblii symbol Bożej obecności i zbawienia (Iz 58,8-10; 60,1.20; Mi 7,8). To także symbol nowego stworzenia (Rdz 1) i ratunku wierzącego (Ps 18,5). Ciemność to z kolei symbol ucisku (Iz 42,7; 49,9) i obraz Szeolu (Hi 10,21). Ziemia, która wydaje się być zapomniana przez Pana, ziemia śmierci i zniszczenia, materialnego i duchowego, znów wypełni się Bożą obecnością i działaniem. Radość z tego faktu prorok porównuje do żniw (Ps 4,8; 126,6) i do podziału łupów po zwycięskiej wyprawie (Sdz 5,30; Ps 68,13; 119,162). Dla starożytnych stanowiły one momenty najintensywniejszego doświadczenia radości.

• **Złamane jarzmo.** • Najpierw jednak Bóg musi złamać jarzmo niewoli, tak jak uczynił to już za czasów Sędziów. Zniszczenia jarzma i pręta ciemńcy to aluzja do zwycięstwa nad Madianitami opisanego w Sdz 6 – 7, które opisuje

historia Gedeona. Obraz „jarzma niewoli” pojawia się często w kronikach asyryjskich, opisujących w ten sposób podbite narody. Choć na razie wydaje się to być rzeczywistością odległą, Pan zapowiada pokonanie okrutnych asyryjskich najeźdźców. Potwierdza to kolejny wers, mówiący o tym, że zniszczony zostanie każdy but żołnierza i płaszcz unurzany we krwi. Asyryjczycy przedstawiani są na malowidłach w Tel-Barsip w czerwonych tunikach. Skórzane buty sznurowane do kolan nosiła asyryjska konnica. Po bitwie płaszcze i buty zdzierano z poległych jako łup. Pan obiecuje, że zatrze w swoim narodzie wszelki ślad po okupacji asyryjskiej.

• **Ezechiasz i Mesjasz.** • Niektórzy w prorocत्वie z Iz 8,23 – 9,6 dopatrują się zapowiedzi króla Ezechiasza, który wstąpił na tron ok. 726 r. lub 715 r. przed Chrystusem. Możliwe, że król ten, który zapoczątkował reformę religijną w Judzie i był świadkiem powstania Szkoły Deuteronomistycznej, stał się dla proroka i jemu współczesnych znakiem nadziei na powrót do Boga i przywrócenie zjednoczonego królestwa Izraela. Ezechiasz rzeczywiście miał ambicję złączenia w jedno pozostałości Królestwa Północnego (Samarii) i Judy. W Iz 7, 14 jest nazwany Emmanuelem, „Bogiem z nami”. Jak każdy król Ezechiasz był jednak tylko zwykłym śmiertelnikiem. Nie zdołał wypełnić swoim panowaniem zapowiedzi prorockich. Za jego czasów nie nadeszło wyzwolenie dla Galilei. Naród wybrany musiał czekać kolejnych siedemset lat, aż prorocत्व to wypełni się w Jezusie.

CZY WIESZ ŻE

Wojna syro-efraimska (735 – 732 przed Chr.)

• **Koalicja** • Król Asyrii Tiglat-Pileser III w 735 r. przed Chr. walczył z królestwem Urartu. Oblęł jego stolicę i pod jej murami postawił swoją statwę. W Samarii i Aramie oraz w sąsiednich państwach uformowała się wówczas przeciwko niemu koalicja anty-asyryjska. Przeszkodą do stworzenia spójnego frontu w walce z Asyrią było królestwo Judy, które nie chciało występować przeciw mocarstwu. Władcy Syrii i Samarii postanowili zatem usunąć króla Jerozolimy, Achaza i zastąpić go posłusznym sobie Tabeelem. W ten sposób koalicja anty-asyryjska zostałaby znacznie wzmocniona.

• **Decyzja Achaza** • Achaz, król Jerozolimy, znalazł się w rozpaczliwym położeniu. Od północy nadciągali królowie Samarii i Damaszku. Achaz przegrał już bitwę z nimi na północ od Jerozolimy. Oprócz tego zbuntował się Edom i powstał przeciw niemu Filistyni. Jerozolima znalazła się w bezpośrednim zagrożeniu. Król przygotowywał się do oblężenia. To w tej sytuacji Izajasz skierował do króla wezwanie: „Proś o znak” (Iz 7,11).

• **Odrzucenie Boga** • Achaz odmówił wówczas prośby o znak i zwrócenia się o pomoc do Boga. Dlaczego? Wyjaśnienie decyzji króla znajdujemy w 2 Księdze Królewskiej (patrz: 2 Krl 16, 7 –9). Achaz postarał się o inny sojusz i innego niż Bóg partnera, który mógł go wybawić z rozpaczliwego położenia, w którym się znalazł. Zebrał złoto i srebro i oddał się pod opiekę króla asyryjskiego. Juda stała się wasalem Asyrii. W istocie Achaz odrzucił Boga i wybrał obcych bogów, oddając się pod ich opiekę.

• **Konsekwencje wojny** • Tiglat-Pileser ostatecznie podporządkował sobie Samarię i Damaszek, a w trzech kolejnych wyprawach w latach 734 –732 przed Chr. Zdobył Tyr, Sydon, miasta Filistei oraz wtargnął do Izraela i Judy. Ceną wybranego przez Achaza sojuszu była konieczność przyjęcia bogów asyryjskich za swoich. W świątyni jerozolimskiej stanął posąg Marduka. Samaria po wojnie z Asyrią została zredukowana do kadłubowego państwa, o czym mówi dzisiejsze czytanie. Niedługo potem Samaria została całkowicie zniszczona i wchłonięta przez Asyrię (722 przed Chr.)

Psalm

PSALM Pan moim światłem • Ps 27, 1. 4. 7. 8b. 9a. 13 –14

PSALM 27 • AUTOR: Dawid/lewita • **CZAS POWSTANIA:** czasy monarchii, X –VI w. przed Chr.

MODLITWA BŁAGALNA • Psalm 27 należy być może do najstarszych zachowanych tekstów Psalterza, a jego autorstwo jest przypisywane królowi Dawidowi. Dawid nie jest raczej jego autorem, ale tym, którego życie dostarczyło inspiracji dla utworu. Ps 27 to modlitwa błagalna (*tefillah*), która jest równocześnie modlitwą ufności (w. 1–6) i skargi (ww. 7–14). Znosi ją do Boga osoba, która została prawdopodobnie niesprawiedliwie oskarżona (przeciw mnie powstali fałszywi świadkowie, ☉ Ps 27,12). Modlący chroni się przed nimi u Pana w modlitwie zanoszonej w świątyni. Miejsce to, a bardziej jeszcze związana z nim Boża obecność, zapewniają mu bezpieczeństwo i stabilność • Druga część psalmu to skarga i błaganie, które wynikają raczej z kryzysu duchowego czy załamania, aniżeli z zewnętrznego zagrożenia. Dwa ostatnie wersety psalmu są powtórzeniem wyznania zaufania Bożej pomocy wobec dramatycznej sytuacji wierzącego.

OBLICZE BOŻE • Zwróćmy uwagę na dwa wymowne pytania retoryczne rozpoczynające psalm: choć lęk i trwoga są wręcz niewyobrażalne, kogo miałyby się obawiać człowiek żyjący blisko Boga? (27,1) Życie psalmisty tak mocno zrosło się z Bożą obecnością związaną ze świątynią, iż nie wyobraża już sobie możliwości istnienia poza nią. Świątynia, dom Boży, staje się domem

wierzącego, bezpiecznym schronieniem, przestrzenią życia i miejscem doświadczenia Bożej łaski (27,4-5). Tam psalmista przeżywa już swój triumf nad nieprzyjaciółmi, składając Bogu dziękczynne ofiary (27,6). W drugiej części psalmu wierzący wyznaje tęsknotę za Bożym obliczem i bliskością (27,8). Podobnie jak w Lb 6,25-26 jest ono dla niego źródłem radości, pokoju i błogosławieństwa.

II Czytanie

Ja jestem Pawła, a ja Apollosa • 1 Kor 1, 10 –13. 17

KSIĘGA: Pierwszy List do Koryntian • **NADAWCA:** św. Paweł i Sostenes • **ADRESACI:** wspólnota chrześcijańska w Koryncie • **CZAS POWSTANIA:** ok. 54 r. • **MIEJSCE POWSTANIA:** Efez

• **WSPÓLNOTA W KORYNCIE** • W roku A prowadzić będziemy systematyczną lekturę 1 Listu do Koryntian • Powstał on w czasie pobytu Pawła w Efezie, podczas trzeciej podróży misyjnej (52–56 r. po Chr.). Zawiera w sobie odpowiedź na pytania, które zadawali apostołowi Koryntianie oraz niepokojące wiadomości, jakie spływały do apostoła od wspólnoty. Paweł odwiedził Korynt po raz pierwszy ok. r. 49/50, podczas swojej drugiej podróży misyjnej, zakładając tam wówczas wspólnotę chrześcijańską. Mierzyła się ona z wieloma problemami, wynikającymi z różnic pomiędzy jej członkami oraz charakteru miasta, w którym żyli.

• **PROBLEMY KORYNTIAN** • W swoim pierwszym liście Paweł odniósł się do bardzo wielu wskazanych przez Koryntian i zauważonych przez siebie problemów. Wśród nich możemy wyszczególnić: • spory i podziały wynikające z różnic majątkowych i społecznych • konkurujących ze sobą liderów, procesy przed pogańskimi trybunałami (1 Kor 1 –4; 6) • rozwiązłość seksualną i libertynizm (1 Kor 5) brak zrozumienia sensu małżeństwa i celibatu (1 Kor 7) • udział w ucztach pogańskich i ofiarach składanych bożkom, lekceważenie miłości braterskiej i Eucharystii, chaos podczas spotkań modlitewnych (1 Kor 8 –11) • poszukiwanie spektakularnych duchowych darów, a zaniedbywanie miłości (1 Kor 12 –14) • kwestionowanie prawdy o cielesnym zmartwychwstaniu wierzących (1 Kor 15).

• **POCZĄTEK LISTU** • Przed tygodniem rozpoczęliśmy systematyczną lekturę Pierwszego Listu do Koryntian. Drugie czytanie to wciąż początek listu, a konkretnie epistolarny wstęp (*proemium*), który zwyczajowo zawiera pozdrowienia oraz dziękczynienie i modlitwę za adresatów (*eucharisteo*) • Paweł przedstawia się w liście jako apostoł Chrystusa. Do wstępnych pozdrowień dołącza Sostenesa, który był najprawdopodobniej jego sekretarzem

- W dalszej części Paweł przechodzi do pierwszego problemu w Koryncie – sporów i frakcji, tworzących się wokół przepowiadających w mieście apostołów (☉ 1 Kor 1,10–17). Lekarstwem na nie będzie Ewangelia Krzyża. Koryntianie zostaną wezwani do przewartościowania swego postępowania w świetle Krzyża Chrystusa.

BIBLIJNY INSIDER

Fragment z 1 Listu do Koryntian, który dziś czytamy, mówi o jeszcze jednym ważnym świetle, które Bóg zapalił na naszej drodze: o świetle Jezusowego krzyża.

- **Rozłamy, spory i frakcje.** • Paweł z bólem mówi o podziałach w Koryncie, używając dla ich opisanie słowa *schismata*, którym w Nowym Testamencie opisuje się rozdarcie szaty (Mk 2,21; Mt 9,16), czy rozłam powstający wśród Żydów z powodu Jezusa (J 7,43; 9,16; 10,19). W 1 Liście do Koryntian Paweł używa terminu *schismata* dla opisanie sporów w Koryncie i rozdwojenia, które z tego powodu zaznacza się w Ciele Chrystusa, jakim jest Kościół (1,10). Spory, kliki i stronnictwa, które Paweł opisuje w 1 Kor 1,10-12, uwidaczniają się także podczas sprawowania Eucharystii w 1 Kor 11,17-32. Spory w Kościele zrywają z Ciała Chrystusa szatę łaski, ogałając ją, przywodząc na myśl dramat męki i poniżenia Pana. Paweł bardzo mocno utożsamia Kościół z Ciałem Pana, czego nauczył go sam Zmartwychwstały na drodze do Damaszku (Dz 9,4-5). Podziały i rozdarcia to grzech przeciw Panu, przeciw Kościołowi i oczywiście Eucharystii, która jest sakramentem jedności, schodzenia się razem ponad różnicami. Jan Chryzostom pisze: „Uczyniono (...) Kościół nie po to, by ludzie zbierający się razem pozostawali podzieleni, lecz w tym celu, aby podzieleni stawali się jednością” (*Hom. 1 Cor 27,4*).

- **Paweł, Apollos, Kefas, Chrystus.** • Niektórzy w Koryncie przyznają się do Pawła i do głoszonej przez niego Ewangelii. Jest on przecież ojcem i założycielem wspólnoty (Dz 18,1-18; 1 Kor 4,15). Inni uznają się za duchowe dzieci Apollosa, który był Żydem aleksandryjskiego pochodzenia, zwerbowanym przez Pawła dla pracy ewangelizacyjnej w Koryncie (Dz 18,24 – 19,1). Być może Koryntianom odpowiadał jego sposób przepowiadania, charakteryzujący się wysublimowaną retoryką i znajomością filozofii. Stronnictwo Kefasa to zapewne judeo-chrześcijanie związani z Kościołem-matką w Jerozolimie. Wreszcie enigmatyczna frakcja Chrystusa to być może ci, którzy słuchali ziemskiego Jezusa, bądź znaleźli się w szerokim gronie 72 posłanych przez niego dla głoszenia Ewangelii.

• **Paweł głoszący.** • Paweł stwierdza, że jego pierwszym zadaniem w Koryncie nie była posługa chrzcielna lecz głoszenie Ewangelii. Zapewne wprowadził on Koryntian w znaczenie i praktykę sakramentów, był również mistagogiem, ale sam ochrzcił zaledwie kilka domów – Kryspusa, Gajusa i Stefanasa (1 Kor 1,13-16). Unikał udzielania chrztu zapewne dlatego, aby nie wiązać się z ochrzczoneymi rodzinami relacjami patron-klient. W ten sposób tworzyły się korynckie frakcje. Koryntianie zapominali, że nie zostali ochrzczeni w imię Pawła, czy jakiegokolwiek z apostołów, lecz Jezusa (1 Kor 1,13.15). W swoim głoszeniu Ewangelii Paweł nie opierał się na statusie społecznym i sieci ludzkich powiązań, które tak pielęgnowali Koryntianie. W swojej posłudze nie bazował także na „mądrości słowa”, czyli na popularnej w Koryncie retoryce i filozofii. W ten sposób według niego „opróżnia się” z mocy Chrystusowy Krzyż (zob. gr. *kenoo* i znane z Flp 2,7 *kenosis*, kenoza Chrystusa).

• **Odwrócenie wartości** • Paweł mocno trzyma się Krzyża Jezusowego jako najpewniejszego drogowskazu swego życia. Ukrzyżowany Chrystus wywrócił cały system wartości Pawła. Odtąd nie jest on już niewolnikiem sukcesu i nie pokłada bezgranicznej nadziei w ludziach. Nie pociąga go walka o pierwsze miejsca • Dlatego krytykuje fakt, że w Koryncie wierni dzielą się na frakcje, skupiające się wokół różnych głoszących: Pawła, Apollosa, Kefasa. Jest tylko Jeden, w którym Koryntianie powinni się chlubić, Jeden, w którym powinni pokładać nadzieję. To Jezus Ukrzyżowany.

• **Chłuba Krzyża** • Nauka Krzyża to jedyna Mądrość i Moc Boża dla tych, którzy chcą być zbawieni (1 Kor 1,18.24). Uczy ona pokory wobec Tego, który wybiera właśnie to, co słabe i głupie w oczach świata (1 Kor 1,27) tak, aby nikt nie chlubił się przed Bogiem (1 Kor 1,29). Krzyż to potężne światło w świetle którego błędna nasze ludzkie aspiracje i spory. Krzyż to przesłanie nadziei dla tych, których zawstydzą własna słabość. Nie pokładajmy nadziei, mówi Apostoł, ani w innych ani w nas samych, „aby, jak to jest napisane, w Panu się chlubił ten, kto się chlubi” (1 Kor 1,31).

Ewangelia

Jezus w krainie mroku • Mt 4, 12 –23

EWANGELISTA: św. Mateusz • **CZAS POWSTANIA:** 70 –80 r. • **KATEGORIA:** wydarzenie • **MIEJSCE AKCJI:** Galilea • **CZAS AKCJI:** ok. 30 r. • **BOHATEROWIE:** Jezus, uczniowie, tłumy

• **EWANGELIA MATEUSZA** • W roku A prowadzić będziemy systematyczną lekturę Ewangelii Mateusza. Według tradycji uważana za najstarszą, do naszych czasów zachowała się jedynie w wersji greckiej • Według świadectw

starożytnych w pierwotnej wersji była spisana w języku aramejskim/hebrajskim (Papiasz, Ireneusz). Jej autorem jest powołany przez Jezusa na ucznia celnik Lewi – Mateusz. Ewangelia była adresowana do chrześcijan pochodzenia żydowskiego. Grecka Ewangelia Mateusza (współczesne badania kwestionują jej powiązanie z wersją aramejską/hebrajską) powstaje prawdopodobnie po 70 r. Miała ona stanowić regułę i katechizm życia wspólnoty chrześcijańskiej.

- **NOWY MOJŻESZ** • W Ewangelii Mateusza Jezus jest przedstawiony jako Mesjasz i Nowy Mojżesz, Prawodawca ustanawiający na Górze Błogosławieństw nowe prawo królestwa Bożego. Na Jego przyjście wskazują licznie cytowane przez Mateusza proroctwa Starego Testamentu. Podział Ewangelii Mateusza (poza wstępem i epilogiem) odpowiada pięciu księgom Mojżesza: • księga pierwsza: program królestwa (Mt 3 –7) • księga druga: przepowiadanie królestwa (Mt 8 –10) • księga trzecia: tajemnice królestwa (Mt 11, 1 –13, 52) • księga czwarta: Kościół jako początek królestwa (Mt 13, 53 – 18,35) • księga piąta: wypełnianie się królestwa (Mt 19 –25). Każda z tych części kończy się tą samą formułą: „Gdy Jezus dokończył tych mów...”.

- **MOCNY POCZĄTEK** • Dwa tygodnie temu, w Niedzielę Chrztu Pańskiego, słyszeliśmy opis wydarzenia rozpoczynającego publiczną działalność Jezusa: chrzest w Jordanie. Omijamy kolejny epizod – kuszenie na pustyni – nad którym pochyliły się niebawem, w pierwszą niedzielę Wielkiego Postu • Zanim rozpocznie się Kazanie na górze, Jezus powołuje pierwszych czterech uczniów. O tym mówi nam właśnie dzisiejsza Ewangelia.

- **W KRAJU MROKU** • Będziemy mieli do wyboru wersje dłuższą i krótszą Ewangelii. Usłyszymy w nich o Jezusie przemierzającym ziemię Zabulona i Neftalego. Zwróćmy uwagę na miejsce akcji: jest to ta sama ziemia, o której wspomniał prorok Izajasz (patrz: PIERWSZE CZYTANIE). Zauważmy, że Mateusz przywołuje mesjańskie proroctwo Izajasza. Wyraźnie wiąże je z Jezusem (patrz: BIBLIJNY INSIDER) • W dłuższej części Ewangelii słyszymy o powołaniu Piotra, Andrzeja, Jakuba i Jana.

BIBLIJNY INSIDER

- **Jezus Światłość** • Uwięzienie Chrzciciela jest opisane tym samym słowem co wydanie Jezusa (gr. *paradidomi*) i zapowiedź przyszłego losu Pana (Mt 4,12; 26, 2). Ten jednak jeszcze się nie wypełnił • Jezus rozpoczyna dopiero swoje publiczne nauczanie, czego znakiem jest opuszczenie rodzinnego domu w Nazarecie (Mt 4,13). Przychodzi w okolice Kafarnaum – tak wypełniają się słowa proroka o Galilei pogan, która ogląda wschodzące w niej światło. Jest nim słowo i obecność Pana (Mt 4,14-16).

• **Królestwo Niebieskie** • Jezus nie tylko wzywa, aby nawracać się (gr. *metanoeo*), zmieniać swoje myślenie i życiowe postawy, odwrócić się od grzechów. Podaje także potężną motywację, którą jest bliskość królestwa Niebieskiego (Mt 4,17). W Nowym Testamencie oznacza ono królowanie Boga w ludzkim życiu (Mt 5,3; 6,33; 13,19.24.31.33.44.45), przyszłą chwałę nieba (Mt 5,10,19; 8,11), ostateczne zwycięstwo Boga nad złem i śmiercią (1 Kor 15) ale przede wszystkim objawienie się miłości i mocy Boga w Chrystusie (Mt 3,2; 4,17.23; 9,35; 10,7; 12,28). Nad brzegiem Jeziora Galilejskiego staje Jezus, w którym skupiają się wszystkie łaski królestwa Ojca.

• **Rybacy ludzi** • Na brzegu jeziora Jezus powołuje swoich pierwszych uczniów, braci – Szymona i Andrzeja, Jakuba i Jana. To prości ludzie, rybacy. Jezus mówi: *Pójdźcie za Mną*, i obiecuje: *uczynię was rybakami ludzi*. Ich misję opisuje metaforą bliską ich dotychczasowej pracy. W obrazie rybaków ukrywa się również ważna prawda o zadaniu uczniów • Jezus w swoich przypowieściach będzie używał obrazu połowu ryb dla opisania rzeczywistości końca czasów i nadchodzącego sądu (patrz: Mt 13, 47–50). Ludzkość wkroczyła w końcową fazę swojej historii. Apostołowie mają ratować ludzi w obliczu nadchodzącego Bożego sądu. Woda to dla Hebrajczyków żywioł niekieleznany i niosący śmierć. Rybacy ludzi ratują ludzkość z wód śmierci, aby zanurzyć ich, jak Paweł, w wodach życia, wodach Chrystusowego chrztu. Zanim apostołowie zaczną chrzczyć, co stanie się po zmartwychwstaniu Chrystusa (Mt 28,19), mają towarzyszyć Chrystusowi, Żywemu Słowu, uczyć się Go i głosić jego Ewangelię. Tak przeprowadzać będą ludzkość ze śmierci do życia.

• **Szczególny Mistrz** • W przeciwieństwie do rabinów swoich czasów Pan nie czeka na uczniów, którzy Go wybiorą. Sam ich szuka i wybiera. Obiecuje im, że przygotuje ich do przyszłej misji. Zadziwiająca jest siła Chrystusowego słowa, na które zwykli rybacy natychmiast (gr. *eutheos*) porzucają swoje sieci, pracę, dotychczasowe życie i rodziny, aby pójść za Mistrzem (Mt 4,20.22).

ZWRÓĆ UWAGĘ

• **Galilea pogan i zelotów** • Galilea nie cieszy się najlepszą sławą u mieszkańców południa Izraela. Pełno tam krzyżujących się dróg handlowych i cudzoziemców. W trakcie najazdów asyryjskich osiedliło się też na jej terenie wielu przybyszów z Mezopotamii • O tym, jak niespokojny był to region, świadczy fakt, że tu właśnie narodził się ruch zelotów, radykalnych bojowników walczących o wolność Izraela. Galilejczycy utrzymywali także tradycyjne więzi z Jerozolimą, pojawiając się tam na dorocznych pielgrzymkach. Tak w wielkim skrócie prezentowała się rodzinna ziemia Jezusa.

LINKI • Gdy Jezus przechodził obok Jeziora Galilejskiego, ujrzał dwóch braci: Szymona, zwanego Piotrem, i brata jego, Andrzeja, jak zarzucali sieć w jezioro; byli bowiem rybakami. I rzekł do nich: Pójdźcie za Mną, a uczynię was rybakami ludzi (Mt 4, 18 –19)

Jer 16, 16: Oto posyłam po wielu rybaków – wyrocznia Pana – by ich wyłowili

Opracował: ks. dr hab. Marcin Kowalski, profesor Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła, moderator Dzieła Biblijnego im. Jana Pawła II, od roku 2020 należy do Papieskiej Komisji Biblijnej, w której reprezentuje kraje Europy środkowo-wschodniej

Na podstawie: ks. Marcin Kowalski – ks. Przemysław Śliwiński, *Jutro Niedziela A. Odkrywaj Słowo, odpocznij ze Słowem* (Stacja7 2019) 89-96.